

Lausunto

20.8.2025

VN/14995/2025
VN/14995/2025-STM-13

Sosiaali- ja terveysministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain 4 §:n ja liitteen muuttamisesta

Valtiovarainministeriö on pyytänyt sosiaali- ja terveysministeriöltä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain 4 §:n ja liitteen muuttamisesta.

Lakiehdotuksen keskeinen sisältö

Lakiehdotuksen mukaan viinin ja muiden käymisteitse valmistettujen alkoholijuomien valmisteveroa korotettaisiin keskimäärin noin yhdeksällä prosentilla. Korotus kohdistettaisiin alkoholipitoisuudeltaan yli 2,8-tilavuusprosenttisiin juomiin. Lisäksi lakiehdotuksessa ehdotetaan, että alkoholi- ja alkoholijuomaverot sidottaisiin kaikkien juomaryhmien osalta pysyvästi yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksiin toteutuneisiin muutoksiin.

Sosiaali- ja terveysministeriön lausunto

Alkoholi vaikuttaa kielteisesti kansantalouteen sekä väestön terveyteen ja toimintakykyyn, heikentää yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta ja kuormittaa merkittävästi sosiaali- ja terveyspalveluita, pelastustoimea ja poliisia. Kansainvälisen tutkimustiedon sekä Maailman terveysjärjestö WHO:n suositusten mukaan tehokkaimpia keinoja alkoholihaittojen ehkäisemiseksi ovat vaikuttaminen alkoholin saatavuuteen, hintaan ja markkinointiin. Alkoholijuomien veronkorotuksilla voidaan hillitä alkoholin kulu- tusta ja alkoholista aiheutuvia haittoja. Jos alkoholijuomien vero- ja hintatasoja muutetaan, muutok- silla on pääsääntöisesti kansanterveydellisiä vaikutuksia.

Sosiaali- ja terveysministeriö pitää erittäin kannatettavana alkoholijuomien verotuksen indeksiin sito- mista, jotta verotuksen reaalin tasoa ei laske hintojen muuttuessa. Sosiaali- ja terveysministeriö ei ota kantaa valittuun indeksiin.

Sosiaali- ja terveysministeriö pitää myös yleisesti kannatettavina alkoholijuomien veronkorotuksia. Esityksessä veronkorotukset kohdistettaisiin viiniin ja muihin käymisteitse valmistettuihin alkoholijuo- miin. Kuten esityksessä on tuotu esille, kohdentamista voitaisiin tehdä eri tavoin eikä sosiaali- ja ter- veysministeriön käsityksen mukaan ole yksiselitteistä, miten kohdentaminen olisi perustelluinta teh- dä. Esimerkiksi väkevien alkoholijuomien verotaso on jo tällä hetkellä korkeinta Suomessa

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sosiaali- ja terveysministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 33
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 8
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

02951 63415
+358 2951 63415

kirjaamo.stm@gov.fi
stm.fi

eurooppalaisittain katsottuna. Väkevien alkoholijuomien verotaso on 2,5-kertainen Viroon verrattuna ja mat-kustajatuonnissa väkevien alkoholijuomien osuus kaikesta maahantuodusta alkoholista on suuri. Siten voidaan pitää ymmärrettävänä, että veronkorotuksia ei kohdenneta esimerkiksi väkeviin alkoholijuomiin.

Esityksen toteuttamisvaihtoehdoissa on tuotu esille, että valitun toteuttamistavan sijaan korotusta voitaisiin painottaa esimerkiksi juomiin, joiden saatavuutta laajennettiin Alkosta päivittäistavarakauppoihin alkoholilain muutoksella kesällä 2024. Tällöin vahvuudeltaan yli 5,5- mutta enintään 8- tilavuusprosenttisten viinin ja muiden käymisteitse valmistettujen alkoholijuomien veroa korotettaisiin muita enemmän.

Valviran tilastojen mukaan nimenomaan useiden päivittäistavarakauppaan vapautettujen tuotekategorioiden myynti on lisääntynyt, vaikka myyntimäärät kokonaisuudessaan eivät ole kasvaneet. Esimerkiksi 5,5–8-prosenttisten viinien myynti lisääntyi tammi–huhtikuussa 2025 verrattuna vuotta edeltävään aikaan 730 prosenttia, vaikka viinin myynti kokonaisuudessaan pysyi ennallaan. Sosiaali- ja terveysministeriö katsoo, että asiassa voisi harkita veronkorotuksen painottamista viinien lisäksi niihin tuoteryhmiin, joiden myyntiä on vapautettu ja joiden kulutus on tästä syystä kasvanut.

Kansliapäällikkö

Veli-Mikko Niemi

Erityisasiantuntija

Saara Karttunen

VN/14995/2025-STM-13

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: